Година VII — Варна, 30 Юли 1915 год. — Брой 650

ИЗЛИЗА
Вторникъ, Петъкъ
Срѣда и Недѣля.

Абонаментъ за България:
За година, 16 лв.
„ 6 м-ца. . 8 лв.
„ 3 м-ца. . 5 лв.
За странство:
За година. . 30 лв.
„ 6 м-ца. . 15 лв.
винаги прѣдплата.

Единъ брой 10 стот.

ТЪРГОВСКИ ФАРЪ

LE PHARE DU COMMERCE.

Органъ за информация, политическа и стопанска икономия, търговия, земледѣлие и индустрия.

Телефонъ въ Варна № 223. Уредникъ: П. ДРАГУЛЕВЪ.

За обявения:
гармоиденъ редъ на 1-ва стр. 1 лв., на II-ра и III стр. по 70 ст. на IV-та [illegible] линки.
Тукъ [illegible] родявания се прави особенно споразумение.
Съобщения, ржкописи и суми се изпращатъ до уредника: П. Драгулевъ.
Единъ брой 10 стот.

Варн. Градска Библиотека

БЕНЗИНЪ
ВЪ ВАРЕЛИ И ТЕНЕКИИ 710/715 продава на износна цѣна
Ионко Давидовъ — Варна.

Българско Търговско Акционерно Дружество
Русе, София, Пловдивъ и Варна.
Голѣмъ складъ на:
всички земледѣлчески машини. Индустриални машини. Минерални и цилиндрови масла. Лимонадени и пивоквасни шишета. Готварски печки и за отопление. Помпи и тржби и пр..
Обширенъ каталогъ изпращаме при поискване.

Д. Р. КОССОВЪ & С-ие
КОМИСИОНА и ЕКСПЕДИЦИЯ
ЦЕНТРАЛА РУСЕ. Клонове: Варна, Търново, Габрово и Деде-Агачъ.
Съобщаваме на своитѣ клиенти и познати, че съвмѣстно съ къщата Гаторно & С-ие отъ Браила, урѣдихме плавателна служба по Дунава за прѣнасяние стоки отъ Русе за Рени, а въ послѣдствие и за другитѣ портове и че понеже разполагаме съ достатъчно шленове и параходи, службата е наредена така, щото винаги да имаме въ Русе готовъ за товарене шлепъ, който като се натовари веднага се отписа а на мѣстото му се оставя другъ за товаряне — удобство, което е необходимо за русенското пристанище по причина на голѣмия напливъ на стоки.
Съ почитание Д. Р. КОССОВЪ & С-ие.

ТЪРГОВСКО-ИНДУСТРИАЛНА БАНКА
ЦЕНТРАЛА въ Пловдивъ. Клонове: Бургасъ и Хасково.
Основенъ капиталъ 3,000,000 лева.
Основана 1895 година
Извършва всѣкакъвъ видъ банкови операции:
сконтира търговски ефекти; прави заеми срѣщу лични гаранции и съ залогъ на цѣнни прѣдмети и стоки:
Открива текущи смѣтки срѣщу лична гаранция и ипотека на недвижими имоти; Купува и продава чекове за въ България и странство; прави и парияни прѣводи;
Купува и продава разни цѣнни книги и стоки за чужда смѣтка;
РАЗНИ ПРѢДСТАВИТЕЛСТВА.
Приема влогове:
БЕЗСРОЧНИ съ 5% годишна лихва. СРОЧНИ за до 1 г. 5½% лихва.
СРОЧНИ за 1 година и нагорѣ 6% годишна лихва.
Телеграфически адресъ: „ИНДУСТРИАЛНА БАНКА“.
Талефонъ № 17.

Фабрична Марка.
ГАЗЪ
отъ най-добро качество
Употрѣбявайте само тази марка.

„НАФТА“
БЪЛГАРСКО АКЦИОНЕРНО ДРУЖЕСТВО
Капиталъ 1,000,000 лв.
Централа въ СОФИЯ.
Клонове въ всички градове на Царството.
Постоянни складове въ всички клонове отъ ГАЗЪ въ каси и варели, БЕНЗИНЪ за освѣтление, автомоболи, мотори, индустриални и технически цѣли, МИНЕРАЛНИ и ЦИЛИНДРОВИ МАСЛА, ГАЗОЙЛЪ (НАФТЪ) за Дизелмотори, ПѢКУРА за гориво въ парни котли, КАТРАНЪ, ПАРАФИНЪ, АСФАЛТЪ и всички други нефтени продукти.
◎ Цѣни и условия най-изгодни. ◎

ПОСТОЯНЕНЪ ГОЛѢМЪ СКЛАДЪ
отъ всѣкакъвъ видъ първокачествени американски и ромжински
Минерални Масла и Грес (Вазелина)
въ варели и тенекии на много износни цѣни и акуратна доставка само при:
И. М. ЩЕРЛИБЪ и С-ие София
ул. Раковски № 85
Телефонъ № 1311. Телеграфенъ адресъ: „Щерлибъ“
Оферти и мостри при първо поискване.

ВЪЛНЕНО-ТЕКСТИЛНА ФАБРИКА „СВ. ГЕОРГИ“
ВЪ ТРЪВНА
Съобщава, че въ нагорѣ[illegible] си софийски складъ, улица „Търговска“ № 28, ще продава на едро и дребно своитѣ произведения:
Модни фини платове, за мжжки костюми, платове за дамски костюми, шаяни и сукна за формени обличла, платове за ученически форми и гоглѣмъ изборъ на здрави и трайни платове, изработени отъ мѣстна вѣлна, по цѣни по-ниски отъ конкуренцията.
Фабриката собственость на Българ Търг. Банка е въ положение да продава всѣкога по-евтино.

Андрѣй Момеринъ
ФАБРИКА
за кожи и кожени издѣлия
Специалитетъ
ДАМСКИ ЧАНТИ.
Габрово.

Месробъ Мурадовъ
АДВОКАТЪ.
Писалище срѣщу Окржжния Сждъ.
Телефонъ № 354.
ВАРНА.

Печатница „З о р а“, Варна.

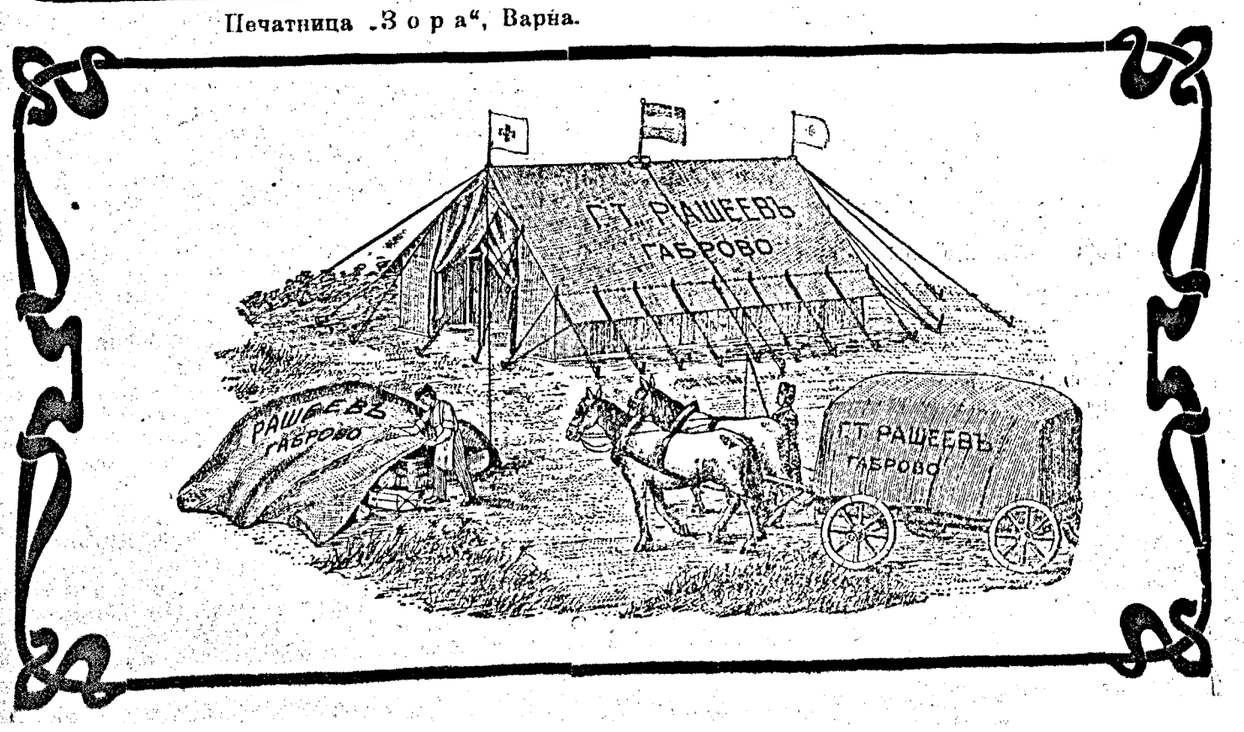

или, или.

Отъ юли 1914 година страната ни прѣживѣ едно положение досущъ мжчително, едно положение на непоносимо политическо и икономическо изпитание и изтощени. Отъ всѣкждѣ заобиколена съ съсѣди, които не ѝ желаятъ доброто и нѣщо повече: нѣкои отъ които желаятъ да я вплетатъ въ общата европейска конфлагрция за да градятъ свои бждинии надъ нейнитѣ нещастия, а дори и надъ нейнитѣ развалини; отъ всѣкждѣ заградена по начинъ да не може да диша и да не може да се сношава съ свѣта — да не може да черпи сили за животъ, у нея започнаха да се проявяватъ знакове на отчаение, знакове и на икономически отпадъкъ.

При една отлична реколта, тази година, тя рискува истинск да бѣдствува. Нѣма пжтища отъ кждѣ да изнесе излишното си зърнено производство; нѣма, не останаха пари вжтрѣ, съ които да се извърши единъ вжтрѣшенъ оборотъ, единъ обмѣнъ макаръ и по варантенъ начинъ, та да се снабди насе-ннето съ парични срѣдства, а чрѣзъ него и държавата да се улесни съ събиране данъцитѣ; нѣма, нѣма, нѣма срѣдства никакви и кризата е неминуема, отчаянието е на прагътъ на всѣки даже малко много заможенъ гражданинъ, а още повече на широкитѣ бѣдни и работнически класи. Отчаянието настжпва съ бързи крачки.

Прѣдлагаха се много начини за да се излѣзе отъ тежкото положение, въ което е и отъ още по-тежкото, което прѣдвижда се, че ще да настжпи, но ни единъ отъ тия начини не се усвои, защото още въ момента на прѣдлагането имъ, тѣ се указаха утопични, неизпълними. Всичкитѣ тия начини бѣха добри, идеално добри, но бѣха изпълними само, ако имаше пари. Оказаха се утопични, защото никой отъ тѣхъ не можеше да се изпълни безъ пари, а и нито единъ отъ тѣхъ не оказваше като какъ и отъ кждѣ могатъ да се взематъ пари. Всичката мжчнотия, всецѣло несгодата бѣше въ паритѣ. Така, напримѣръ, прѣдложи се Народната, Земледѣлската и Кооперативната банки сами да образуватъ или же да се турятъ на чело на единъ синдикатъ за изкупуване хранитѣ, които сж въ излишекъ и подлежатъ на износъ. Теоретично тоя начинъ бѣше единъ отъ най-добритѣ. На практика, обаче, излѣзе неприложимъ и неизпълнимъ. Дебатира се и върху основаването на една нова специална банка отъ всички житари съ капиталъ отъ 40 милиона лева, която да стане посрѣдникъ между производителитѣ и вънпшото тържище, за изкупуването и изнисането на хранитѣ. Начинъ най-съвършенъ, най-идеаленъ, теоретично гледано. На практика, обаче и той се оказа неприложимъ и неизпълнимъ. Нужнитѣ 40 милиона трѣбваше да има отъ кждѣ да се събератъ и внесатъ въ каситѣ на тая банка. И какви и колко още начини не се прѣдлагаха; нъ най на края, всички тия начини, до едно, всички разсжждения и търсене способи да се избѣгне опасностьта отъ една икономическа и финансова криза, се завършиха съ познатия вече мемоаръ на Икономическото Дружество до министръ-прѣдседателя — само съ тая палиатива се свържиха и довършиха усилията.

Ние имаме писмено мнѣнието и на нашия добръ и практиченъ приятель отъ Браила за начина, по който може да се устрои житната кампания въ страната ни тукъ съ шансове да даде добри резултати. Това мнѣние нашитѣ четци ще го чуятъ въ единъ отъ идните ни броеве. Но ние тукъ искаме да наблегнемъ на единъ съвършено другъ начинъ за разрѣшение мжчната проблема на нашия износъ. Тоя начинъ не го *изказваме ние първи*, но ние идемъ съ всичката си сила и енергия да го подкрѣпимъ. Върху него трѣбва да помисли зрѣло, вѣщо и патриотично правителството и, при едно крайно рѣшение, да повика народа, угорчения политически, стѣснения икономически и финансово запашения народъ да го реализира, ако по дипломатически редъ не може да се постигне нѣкакъвъ резултатъ, ако съ добро не може да се осжществи цѣлта.

Дунава. Сѣкашъ тоя международенъ воденъ пжть е станалъ само сърбски. Него отъ година насамъ само Сърбия, абсолютно, само тя го използува. Ежедневно транспорти отъ Русия само за Сърбия сновятъ. България и Ромжния отъ долу и Австро-Унгария отъ горѣ въ нищо не могатъ да го използуватъ. *Ние особено*, които сме заградени и запрещени отъ всички страни и които пазимъ строгъ и ненарушимъ неутралитетъ, даже и спрѣмо тая наша коварна съсѣдка — Сърбия — сме задушени и отъ тая страна на съобщенията си. Между туй, сега, въ прѣдстоящата житна кампания тоя пжть ще бжде за насъ най-цѣненъ, най-много необходимъ не само защото е най-лесенъ и най-сгоденъ поради къстата си до тържищата, въ които хранитѣ ни ще трѣбва да проникнатъ, но и защото цѣнитѣ тамъ — въ Австро-Унгария и Германия — сж едни отъ най-високитѣ и най-възнаградителнитѣ за нашатѣ производители. И, най-послѣ, необходимъ ни е, защото той е толкова сърбски, колкото и нашъ и той е единъкъмъ ни пжть за прѣко съобщение съ централнитѣ държави, кждѣто става най-силенъ и най-широкъ обмѣнъ съ нашитѣ произведения и кждѣто нашитѣ икономически интереси се най-много кръстосватъ. Дунава. Той е толкова сърбски, колкото и ромжински, и унгарски, и австрийски, и нашъ. Ако дуалистическата империя воюва съ Сърбия и за туй послѣднята ѝ ограничава прохода прѣзъ Дунава, ѝ ограничава търговията, мислимъ, тя, Сърбия, нѣма правото да налага сжщото ограничение на цѣлъ свѣтъ, а толкова повече намъ, които не воюваме съ нея и даже които не сме се опитвали до днесъ да наложимъ и ние сжщото ограничение спрѣмо нея — да ѝ прѣчимъ, да не допущаме рускитѣ транспорти, които хранятъ и обличатъ войскатъ и народа ѝ, които крѣпятъ духътъ ѝ и които ежедневно пълнятъ Дунава и минаватъ безпрѣпятствено до Кладово. Спрѣмо Сърбия ние имаме най-силни основания да не бждемъ въ приятелски и доброжелателски отношения; тия основания ни даватъ право да не пазимъ спрѣмо нея никакъвъ неутралитетъ; но пазимъ го, търпимъ поради добри съсѣдски чувства и човѣколюбие да се свободно продоволствува тя чрѣзъ оная часть на Дунава, върху която ние упражняваме контролъ и власть и отъ насъ, отъ нашето съсѣдско усмотрение зависи дали да ѝ пропущаме транспортитѣ отъ храни, облѣкла, муниции и въоржение, или — не. Нѣщо повече, сърбитѣ могатъ и даже да си развиватъ — до колкото иматъ възможность да се занимаватъ и съ търговия — безпрѣпятствено и търговията посрѣдствомъ Дунава, върху който ние се смѣтаме властници, защото ние нашитѣ брѣгове. Ние не можемъ по Дунава, намиращъ се подъ контрола и властьта на Сърбия, нито даже пжтникъ да прокараме. За насъ е непонятно и странно ни е даже, въ силата на какво право, въ силата на какъвъ международенъ или междудържавенъ принципъ спрѣмо нашата търговия се налага това тежко и щетно ограничение, а спрѣмо набавката даже военни материали отъ Сърбия, за нея не се налага никакво ограничение. Ние не сме воюваща държава; официално сме въ добри и фактически — въ отлично коректни съсѣдски отношения. Но и друго. Ние мислимъ, че правото е недѣлимо, е едно и че, при еднакво право, принципитѣ не могатъ да бждатъ различни. Ползва се Сърбия, търпимъ я ние да се ползува тя отъ Дунава, сжщото право имаме и ние длъжна е и Сърбия да търпи насъ, нашето еднакво, нашето равно и недѣлимо право да се ползваме отъ тоя воденъ пжть, защото, както казахме, ние не воюваме съ нея, не ѝ враждуваме, напротивъ, услужваме ѝ и тя е длъжна да прави спрѣмо насъ сжщото; да не ни враждува, да не ни ощетява, а, напротивъ, да компенсирва услугитѣ ни съ сжщото толериране, поне за единъ проходъ, на нашата търговия. Въ силата на принципа на взаимностьта на услугитѣ, ние имаме право да претендираме отъ Сърбия да ни дава свободенъ пропускъ, разумѣва се, колкото се касае до търговията ни, до гр. Оршова, ако не и до Базящъ; но най-малкото — до ромжинския дунавски портъ Верчерова, свързващъ ромжинскитѣ желѣзници съ унгарскитѣ. Тоя портъ поне е портъ на държава (Ромжния), която не воюва съ Сърбия и, напротивъ, която се намира въ политически и воененъ съюзъ съ нея. Въ тоя случай ние трѣбва да излѣземъ на чисто съ Сърбия: *или, или*. Или сме въ враждебни отношения съ нея и не трѣбва да допущаме тя да се ползува отъ долната часть на Дунава, върху който упражняваме контролъ и власть ние, или сме въ приятелски и добри съсѣдски отношения и тя трѣбва да допуща износа на нашитѣ произведения въ европейскитѣ тържища по Дунава, който е подъ контрола и властьта ѝ. На Ромжния тя е политическа и военна съюзница. Съ нея както ще може да си урежда работитѣ, но съ насъ тя безъ друго трѣбва да е на чисто.

Мислимъ, ако българското правителство е проникнато отъ дълбокъ интересъ къмъ нашето производство и търговия; ако и нему сжщо, както на народа му тегне днешната стопанско-икономическа стѣсненость и голѣмия много основателенъ страхъ отъ икономически и финансовъ крахъ но стопанска България, то не ще да търпи вече това положение по Дунава, създадено отъ Сърбия въ едно врѣме, когато не ѝ бѣ познато поведението, което ние ще държимъ спрѣмо нея и при обстоятелства, които бѣха турили на конецъ нейното сжществуване. Ние мислимъ, отъ тукъ на тъй, когато Сърбия не воюва съ никого, когато отъ наша страна нѣма причини да се страхува и охранява, българското правителство не ще намѣри оправдание прѣдъ народа, ако часъ по-скоро не се яви прѣдъ сърбското правителство съ ултиматумъ да поиска отварянето на Дунава за търговията ни. Днесъ Сърбия притежава хиляди безсъмнѣнни факти и дадени отъ насъ доказателства за нашия даже благосклоненъ неутралитетъ спрѣмо нея (дадохме ѝ брашна, царвули, царевица, жита и др. крайно необходими нѣи материали) и освѣнъ това, както щѣ казахме, положението ѝ като воюваща страна напослѣдъкъ не е тъй застрашено, както миналата година; тя сега не воюва и не може да се прѣдвиди кога ще воюва. Обстоятелствата за нея днесъ сж съвсѣмъ различни отъ онія въ миналата година и сж, може да се каже, много повече благоприятни, отколкото ги тя желае. Тя нѣма защо да ограничава прохода по Дунава на нашитѣ кораби и нѣма защо да прѣпятствува на нашата търговия.

И тъй, крайно врѣме е съ Сърбия да свършимъ съ: или, или. Ако отстжпи, да ѝ благодаримъ и да продължимъ стопанската и търговската си дѣйность; ако съ добро не отстжпи, да потърсимъ срѣдствата да я заставимъ да отстжпи. Въ краенъ случай мжчнотията, която тя ни създава въ стопанския и търговския развой не може да не носи, отъ тукъ на тъй, характера на съзнателно провокаторство, не може тя за насъ вече да не съставлява casus belli и не може народа да не бжде повиканъ съ юмрука си да смаже твърдоглавия коваренъ врагъ, който е устроилъ стопанското и търговското му сломване, който отъ душа желае и всичко прави да му създаде икономически крахъ. Сърбия или трѣбва да отстжпи, или трѣбва да загине подъ нашия юмрукъ. Срѣдно срѣдство и срѣденъ пжть за насъ не може да има: при упорствуването отъ Сърбия, безъ друго ние трѣбва да си развчистимъ и отворимъ пжтя по Дунава до тържищата, които ни сж потрѣбни, особено за тазигодишната рекодна. Всѣко мълчене и всѣко търпене отъ наша страна ще бжде актъ на грозна прѣстжпность спрѣмо собственитѣ ни икономически, а че спрѣмо политическитѣ ни интереси.

Удостовѣренията за разрѣшенъ износъ.

Отъ началото на международната война, почти, се усвои единъ редъ щото всѣко лице или търговска фирма която възнамѣрява да внесе въ царството нѣкаква стока отъ странство, а особено отъ воюващитѣ държави, да се снабдява съ удостовѣрение отъ нашето министерство на търговията, промишлеността и труда, като се означи държавата на произхода на стоката, рода ѝ, качеството ѝ и пр. и пр. Това удостовѣрение служи като морална гаранция прѣдъ държавата отъ която се изнася стоката, че тая послѣднята ще се внесе въ царството, а не ще иде по назначение въ нѣкоя отъ воюващитѣ или друга отъ неприятелски държави съ тая, отъ която става износа.

Всичкитѣ издавани удостовѣрения се правятъ публично достояние чрѣзъ обнародване и въ вѣстницитѣ, за да може и обществото да слѣди изпълнението на поетитѣ чрѣзъ тѣхъ ангажименти: стокитѣ, безусловно да се внесатъ въ царството, а не контрабандно, още недошли, по пжтя да продаватъ или прѣпращатъ въ други държави, кждѣто държавитѣ, отъ които сж купени недопущатъ износ отъ стокитѣ си.

Въпрѣки [illegible] телството,